

væsenet, i Provinsen, ved, hvorledes Pantelaanere og Marskandisere — og i Provinsen er disse Virksomheder gerne slaaet sammen — suger ikke blot paa de fattige, men ogsaa paa det offentlige, hvorledes man, naar man vil optræde nogenlunde humant og skaffe Folk deres Sager tilbage nu og da, af Fattigvæsenets Kasse maa betale Pantelaanerne, fordi fattige Folk har pantsat deres Ting hos dem — ganske vist til Tider af Hensyn, som man ikke kan bifalde, men de har nu en Gang sat dem der, og vil man ikke give dem noget helt nyt, som de atter kan pantsætte, maa man løse det gamle hjem for dem. De offentlige Kasser maa saaledes faktisk i høj Grad betale Pantelaanernes blodige Renter. Ved den Lejlighed, jeg omtalte, i 1898, da Sagen om Assistenshusprivilegiets Ophævelse var paa Dagsordenen, pegede, som sagt, den nuværende Justitsminister paa disse Forhold og paa, at Spørgsmaalet, altsaa den Gang om dette Privilegiums Ophævelse, maaske kunde løses ved, at man ophævede Assistenshuset og gav Statstilskud til et Aktieselskab for Ydelse af billige Laan. Den højtærede Justitsminister, den Gang det ærede Medlem fra Ringsted, benyttede i sin Tale om Pantelaanervirksomheden et Udtryk som „gemen Aager“, og han nævnedes i denne Forbindelse, at han personlig var vidende om, at en fattig Kone havde laant 8 Kr. paa en Barnevogn og herfor i 1½ Maaned havde maattet betale 1 Kr. 20 Øre i Renter. Dette var naturligvis meget slemt, men dog ikke et af de allergrelleste Eksempler, der kan peges paa. I „Berlingske Tidende“ for 28. November 1915 oplyser Politiasistent Hakon Jørgensen, at han har Eksempler paa, at en Pantelaaner har taget 120 pCt. aarlig i Rente af Laan til en fattig Kone, at en Pantelaaner har villet anmelde en ugift Kvinde, fordi hun havde villet hæve et Underholdsbidrag paa 36 Kr., som hun en Maaned i Forvejen havde tiltransporteret ham for 24 Kr. — her var altsaa Tale om en Rente af 600 pCt. om Aaret —, og at en fattig Kone har maattet give en Pantelaaner 50 pCt. i Rente for en i og for sig ganske taabelig Pantsættelse af en Sparekassebog, der i sig selv ydede Garanti baade for Laan og Renter. Hvis jeg ikke var bange for at spille det høje Tings Tid, kunde jeg anføre en lang Række af Eksempler endnu, som vilde fastslaa, at det var ganske rigtigt, og slet ikke overdrevent, naar den højtærede Justitsminister her i Tinget i 1898 i Forbindelse med Pantelaanervirksomheden brugte Udtrykket „gemen Aager“.

Der finder virkelig gemen Aager Sted fra Pantelaaneres Side. Lad mig dog tilføje her som en Selvfølgelighed, men som man dog vistnok ikke kan lade være at fremsætte, at en saadan Betegnelse naturligvis ikke gælder alle Pantelaanere; der er hæderlige Pantelaanere, men der er ogsaa uhæderlige Pantelaanere. Naar jeg siger, at der er hæderlige Pantelaanere, vil jeg dog dermed ikke have sagt, at Pantelaanervirksomheden af mig betragtes som kvalificeret hæderlig. Jeg indrømmer, at under de herskende Samfundsforhold kan Pantelaanervirksomheden ikke undværes, men saaledes som den drives, som rent privat Geschæft, ser jeg med megen Skepsis og med nogen . . . ja, Ringeagt er vel et lovlig stærkt Udtryk, men med nogen Overbærenhed paa Folk, som driver Pantelaanervirksomhed.

Jeg ønsker altsaa en Ændring af hele dette Forhold og af forskellige andre Forhold, som jeg skal komme til. Det er ikke min Mening, at jeg paa dette sene Tidspunkt baade af Finanslovbehandlingen og af Dagen vil gaa særlig i Detailler for at sprede Klarhed over dette Forhold. Jeg haaber ved den højtærede Justitsministers Velvillie, at der fra Regeringens Side i en nær Fremtid maa fremkomme Lovforslag her i Rigsdagen om dette Forhold, og at man da kan faa Lejlighed til yderligere at gaa i Detailler og belyse hele Sagen. Men i store Træk vil jeg sige, at jeg er meget glad for den Tanke, som den højtærede Justitsminister udkastede her i 1898, da han udtalte, at det maaske var muligt at give Statstilskud til Foreninger, som yder Laan til Smaakaarsfolk for en billig Rente. For at udtrykke mig tydeligere, vil jeg sige, at den store Virksomhed, som man har i Paris, det parisiske Assistenshus eller Pantelaanerkontor, Monte-de-Piété hedder det, er nærmest mit Ideal i den Henseende. I Paris findes der ikke private Pantelaanere, men denne store Anstalt i Paris, Monte-de-Piété er i Stand til at give Laan for 8 pCt. p. a. og tillige til at administrere saaledes, at den for disse 8 pCt. saavel kan holde sine Effekter assureret som lønne en meget vidtdreven Kontrol, der øves fra Politiets Side, og tillige kan spare Folk, som ikke gerne vil møde paa Pantelaanerkontoret, for at møde der, idet man blot kan sende Bud derhen om, at man har et eller andet, som man ønsker at pantsætte, det bliver da takseret i Hjemmet og afhentet dér. Alt dette kan ydes af Monte-de-Piété for 8 pCt. om Aaret. Jeg har blot villet nævne dette i store Træk, for at ærede Medlemmer kan forstaa, at det slet ikke ligger udenfor